

діяльності на автомобільному транспорті / Ю. В. Майборода // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2014. – Вип. 7 (2). – С. 33-36.

УДК 346.91(043.2)

Грикун М. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Слободська І. А., старший викладач

СВІДКИ У ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Відповідно до Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) у процесі доказування можуть бути використані лише ті засоби доказування, які передбачені законом: письмові й речові докази, висновки судових експертів, пояснення представників сторін та інших осіб, які беруть участь у судовому процесі. До складу учасників господарського процесу входять сторони, треті особи, прокурор, інші особи, зокрема судові експерти, перекладачі, які можуть брати участь у господарському процесі у випадках, передбачених ГПК України, а також посадові особи чи інші працівники підприємств, установ, організацій, державних та інших органів, коли їх викликано для надання пояснень з питань, що виникають під час розгляду справ (ст. 18, 30 ГПК України) [1]. Перераховані особи фактично виступають в ролі свідків, але не несуть персональної відповідальності за надання неправдивих показань.

Також на сьогодні в господарсько-процесуальному законодавстві відсутні норми про показання свідків як засоби доказування.

На проблему відсутності свідків як джерела доказів у господарському процесі звертає увагу О. І. Харитонova, вказуючи на те, що «участь цієї категорії в господарському процесі зумовлена відсутністю у чинному ГПК України таких важливих учасників процесу, як свідки та спеціалісти. Показання свідків і спеціалістів в інших судових процесах є джерелом доказів незалежно від того, є вони працівниками сторін або третіх осіб чи ні» [4, с. 117].

Важливою особливістю правового статусу свідка є те, що він не може знайомитися з матеріалами справи, заявляти клопотання тощо. Саме на цій підставі В. А. Пригоцький за підсумками аналізу

норм чинного ГПК України робить висновок про закріплення участі посадових осіб та інших працівників підприємств, установ, організацій, державних та інших органів (ст. 30 ГПК) замість свідків як учасників процесу [3]. За цією нормою зазначені особи за вимогою суду «зобов'язані з'явитись» та «сповістити про знані їм відомості та обставини у справі, подати на вимогу господарського суду пояснення у письмовій формі» [1].

Аналізуючи їх повноваження, необхідно визнати, що зазначені особи в господарському процесі є свідками. Однак, всупереч загальновизнаним правилам, вони мають право знайомитися з матеріалами справи, подавати докази, брати участь в огляді та дослідженні доказів (ч. 1 ст. 30 ГПК). Звісно, такими повноваженнями свідки володіти не повинні, оскільки цінність їх показань у тому, що вони свідчать про факти, які були сприйняті ними безпосередньо за допомогою органів почуттів. Але якщо вони дають пояснення після ознайомлення з матеріалами справи, то їхня безпосередність і переконливість втрачаються.

Прибічники відсутності свідків у господарських справах посилаються на ненадійність показів свідків, якщо вони не підкріплені посиланням на документи. Тому простіше викликати у суд посадову особу сторони провадження і отримати докази у неї. Зокрема, П. С. Лютиков та К. В. Краснова стверджують, що ототожнювати посадових осіб та інших працівників підприємств, установ, організацій, державних та інших органів, про яких йдеться в ст. 30 ГПК, зі свідками та спеціалістами не можна, оскільки їх процесуальне становище є своєрідним «синтезом» тих та інших [2, с. 149].

Аналіз джерел отримання доказів, які передбачені процесуальними законами, вказує на характерні та спільні елементи й особливості правового статусу свідків. Головною спільною рисою є, зокрема, відсутність особистої зацікавленості у результаті вирішення справи, а тому в цій частині вони не можуть бути ототожнені із зазначеними «іншими особами». Це недолік правового регулювання господарського процесу. У зв'язку із цим буде слушною пропозиція про зміну правового статусу «інших осіб», які можуть бути викликані у господарський процес, на правовий статус свідка у господарському процесі. Для цього необхідно внести зміни у відповідні норми ГПК України щодо учасників господарського процесу у суді. Такі зміни приведуть до підвищення рівня належності доказів у процесі, а також будуть відповідати процесуальним права та можливостям осіб в інших видах процесів, наприклад цивільному, адміністративному тощо.

Отже, однією із особливостей господарського процесу в Україні є відсутність у судовому процесі свідків як окремих, процесуально незалежних учасників (джерела доказів), що, відповідно, звужує перелік можливих джерел доказів для суду. Внесення в ГПК України положення щодо участі свідка в доказуванні у господарському процесі було б правильним та зрозумілим, адже такі зміни приведуть до підвищення рівня належності та достовірності доказів у господарському процесі.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
2. Лютіков П. С. Показання свідка в господарському процесі: вкотре про необхідність оновлення засобів доказування / П. С. Лютіков, К. В. Краснова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2015. – Вип. 34. – Т. 1. – С. 148-152.
3. Пригоцький В. А. Свідки як джерело доказів у господарському процесі [Електронний ресурс] / В. А. Пригоцький // Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право». – 2016. – № 5. – С. 134-137. – Режим доступу: http://pap.in.ua/5_2016/40.pdf
4. Харитонova О. І. Господарське процесуальне право України: підруч. / О. І. Харитонova. – К.: Істина, 2009. – 360 с.

УДК 330.567.6-047.37.669(043.2)

Джус В. П., студент,
Київський університет права, м. Київ
Науковий керівник: Загрішева Н. В., старший викладач

КОМЕРЦІЙНЕ ЕЛЕКТРОННЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ПРОПОЗИЦІЇ УКЛАСТИ ДОГОВІР (ОФЕРТА) В ДИСТАНЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

В умовах ринкової економіки, жорсткої конкуренції, яка виникає між суб'єктами господарської діяльності за замовників, споживачів результатів такої господарської діяльності, актуальним стає правове, наукове та практичне регулювання комерційного електронного повідомлення.

Проблематикою наукового характеру та практичного застосування комерційного електронного повідомлення як одного із видів оферти прямо або опосередковано займались такі вчені як: С. С. Алексєєв, Т. В. Боднар, О. В. Дзера, М. М. Дутов, Л. М. Долгополова, Н. С. Кузнєцова, А. В. Луць, Р. А. Майданик,